

Aan : Raadsleden
Van : Saco van Veen
Datum : 22 oktober 2012
Onderwerp : bodemkwaliteitskaart en nota bodembeheer

Aanleiding

De gemeente Midden-Drenthe beschikt op dit moment niet over een bodemkwaliteitskaart (Bkk) en nota bodembeheer (Nbb) voor het gehele grondgebied. Het College heeft op 13 mei 2008 wel een Bkk en Nbb vastgesteld voor de gemeentelijke wegbermen in het buitengebied. Daarom is de gemeente in januari 2010 gestart met het opstellen van een Bkk en Nbb in regioverband. De samenwerking heeft geleid tot een aanzienlijke kostenreductie. In totaal 9 deden van de 12 gemeenten mee aan dit project. De gemeenten Aa en Hunze, Assen en Emmen hadden al een kaart of waren al bezig met het opstellen er van. Naast de 9 gemeenten deed ook de afdeling Wegen en Kanalen van de provincie Drenthe mee aan dit project voor de provinciale wegbermen.

De bodemfunctieklassenkaart

De bodemfunctieklassenkaart geeft het feitelijke gebruik van de bodem weer en is verplicht sinds de invoering van het Besluit Bodemkwaliteit. Deze kaart is al eerder opgesteld en definitief vastgesteld op 3 november 2009. Op de nieuwe kaart zijn enkele wijzigingen in bodemfunctie aangebracht waardoor de kaart opnieuw moet worden vastgesteld. De nieuwe kaart is als bijlage 4 opgenomen in de rapportage van de bodemkwaliteitskaart.

De bodemkwaliteitskaart

De Bkk is provinciebreed opgesteld. Voordeel van deze regionale aanpak is de aanzienlijke kostenbesparing (veel minder analyses per gemeente) en de uniformiteit in de verschillende benoemde zones wat de acceptatie in de regio vereenvoudigt. De Bkk beschrijft de lokale bodemkwaliteit. De nieuwe kaart is berekend op basis van het gewijzigde stoffenpakket (uit Besluit Bodemkwaliteit) en omvat het hele grondgebied van Midden-Drenthe. Dus ook het buitengebied en de wegbermen. Uit de kaart volgt dat de deelgebieden Wonen voor 1900, Wonen 1900-1945 en de kleine kernen/lintbebouwingen de kwaliteit Wonen hebben. De overige woongebieden en de onverdachte terreinen op industriegebieden en het buitengebied hebben de kwaliteit Landbouw/Natuur. De wegbermen in het buitengebied hebben de kwaliteit Industrie. De kwaliteit van de gemeentelijke wegbermen op basis van oude BKK was iets schoner nl. Wonen. Door het opnemen van de nieuwe parameters en de gegevens van de wegbermen van de andere gemeenten is er een hogere gemiddelde bodemkwaliteit vastgesteld.

Wat kun je met de kaart

Een vastgestelde Bkk geldt als milieuhygiënische verklaring voor de kwaliteit van vrijkomende grond uit een betreffende zone. Vrijkomende grond kan onder voorwaarde en op basis van de kaart worden hergebruikt in een zone met dezelfde kwaliteit binnen het beheergebied, het zogenaamde generieke beleid Besluit Bodemkwaliteit).

Als voorbeeld:

- Bij graafwerkzaamheden in de nieuwbouwwijk Nagtegaal, kwaliteit Landbouw/Natuur komt grond vrij. In het buitengebied is grond nodig, zelfde kwaliteit. Op basis van de kaart kan deze grond na melding bij het landelijke meldpunt (minimaal 5 werkdagen voor toepassing) worden toegepast zonder partijkeuring.

- Bij een aanleg van de infrastructuur in Brootacker komt grond vrij, volgens de kaart gaat het om kwaliteit Landbouw. Onze gemeente heeft grond van kwaliteit Landbouw nodig voor het ophogen van een terrein. Na een melding via het landelijke meldpunt wordt de gemeente op de hoogte gesteld (minimaal 5 werkdagen vooraf) en kan de grond, zonder partijkeuring, daar worden toegepast.

Generiek of gebiedsspecifiek toetsingskader grondverzet

Met het vaststellen van de bodemfunctieklassenkaart voldoet de gemeente automatisch aan het generieke beleidskader van het Besluit Bodemkwaliteit. De daarbij vastgestelde Bkk maakt het grondverzet binnen dit kader eenvoudiger omdat de kaart als wettelijk bewijsmiddel dient voor de kwaliteit van vrijkomende grond en minder partijkeuringen noodzakelijk zijn.

In het generieke toetsingskader wordt voor de toepassing van grond en baggerspecie op land gebruik gemaakt van de dubbele toetsing bij het vaststellen van de toepassingseisen voor grond en bagger. Bij het toepassen van grond wordt de kwaliteit van de vrijkomende grond bepaald en wordt naar de functieklassen gekeken. De strengste van de twee geldt als maximale toepassingsmogelijkheid, zie ook de onderstaande figuur.

		bodemkwaliteitsklasse		
		Achtergrondwaarde	Wonen	Industrie
bodemfunctieklaas	Landbouw/Natuur	AW	AW	AW
	Wonen	AW	MW wonen	MW wonen
	Industrie	AW	MW wonen	MW industrie

AW = Achtergrondwaarde MW wonen = Maximale Waarde Wonen
MW industrie = Maximale Waarde Industrie

Gebiedsspecifiek beleid

Het Besluit biedt gemeenten de mogelijkheid om lokale accenten in het grondstromenbeleid aan te brengen, het zogenaamde gebiedspecifieke beleid. Dit lokale beleid moet worden verwoord in een nota, de bodembeheernota. Algemeen uitgangspunt hierbij is dat de gemaakte keuzes niet mogelijk leiden tot een achteruitgang van de bodemkwaliteit binnen het beheergebied (Stand-still principe). De samenwerkende gemeenten hebben een gebiedspecifieke invulling gegeven op de volgende twee onderwerpen:

1. *Het percentage bijmenging bodemvreemd materiaal is 10% in plaats van 20%. Omdat 20% in de praktijk erg veel blijkt te zijn, is in de regio gekozen om maximaal 10% bodemvreemd materiaal in grond toe te staan. Partijen met een hoger percentage bijmenging bevatten ook vaak specifieke verontreinigingen, het risico op verontreinigingen is met een hoger puinpercentage groter. Dat moet je niet willen toestaan in het relatief schone Midden-Drenthe. Deze aanpassing is niet uniek voor onze regio, iedere gemeente geeft hier haar eigen invulling aan. Ter vergelijking: de IJssel-Vecht gemeenten hanteren 5 %, Emmen houdt 20% aan, Assen en Aa en Hunze gaan ook voor 10%, de rest van Drenthe 10%.*

2. Het mengen van bodemlagen bij werkzaamheden kabels en leidingen. Bij de aanleg van kabels en leidingen is het lastig om de bodemlagen gescheiden te ontgraven. In het gebiedspecifieke kader wordt hier een uitzondering voor gemaakt. De vrijkomende grond mag geroerd weer worden teruggeplaatst. Deze regel wordt door veel gemeenten opgenomen omdat in de praktijk eigenlijk al zo wordt gewerkt. Gescheiden ontgraven is bij deze werkzaamheden ondoenlijk.

Lastenvermindering

Met het vaststellen van een Bkk en Nbb voor het gehele grondgebied zal het aantal monsternames van vrijkomende grond, zogenaamde partijkeuring AP04, afnemen. Geschat wordt dat het gaat om circa 15 partijkeuringen, wat overeenkomt met circa € 18.000,- per jaar, onderverdeeld in 5 partijkeuringen (€ 6.000,-) in opdracht van de gemeente en 10 partijkeuringen (€ 12.000,-) in opdracht van derden (burgers, aannemers, grondverwerkers). Daarnaast is de verwachting dat binnen het beheersgebied meer grond zal worden hergebruikt. Een kosteninschatting is echter moeilijk te maken. De toepassingsmogelijkheden zijn met de kaart en nota zowel provinciebreed als binnen de gemeentegrenzen verruimd.

Procedures rond de besluitvorming

De Nbb is maximaal 10 jaar geldig. Daarna moet een evaluatie en indien nodig een bijstelling plaatsvinden. De Bkk moet iedere 5 jaar worden geactualiseerd, conform de Richtlijn Bodemkwaliteitskaarten. Het vaststellen van de Bkk en de bodemfunctieklassenkaart is een bevoegdheid van het college van B&W. Het besluit Bodemkwaliteit schrijft voor dat de bestuurlijke vaststelling voor gebiedsspecifiek beleid, onderbouwd in een nota bodembeheer, moet worden vastgesteld door de gemeenteraad. De bestuurlijke vaststelling voor deze onderdelen verloopt via de afd. 3.4 Awb.

De termen

De bodemkwaliteitskaart, de bodemfunctiekaart en de bodembeheernota horen bij elkaar.

De bodemkwaliteitskaart (Bkk) geeft aan wat de bodemkwaliteit in een bepaald gebied is. Deze kaart wordt berekend op basis van de kwaliteitsgegevens (chemische analyses) die in ons gemeentelijke bodeminformatiesysteem staan.

De bodemfunctieklassenkaart beschrijft het gebruik van de bodem. Daarbij zijn 3 klassen te onderscheiden: wonen, industrie en overig (landbouw/natuur). Voor het opstellen van deze kaart zijn bestemmingsplannen, structuurvisies ed gebruikt.

De nota bodembeheer(Nbb) geeft aan op welke wijze grond mag worden toegepast in de gemeente. De spelregels worden bepaald op basis van de twee genoemde kaarten. Onder het Stoffenpakket wordt het pakket aan chemische stoffen (zware metalen, organische bestrijdingsmiddelen, minerale olie en PAK) verstaan die standaard bij een bodemonderzoek worden geanalyseerd. Ten opzichte van het oude stoffenpakket zitten in het nieuwe pakket (Besluit Bodemkwaliteit) drie andere parameters.

Bouwstoffenbesluit: Regels voor hergebruik van grond tot juli 2008.

Besluit Bodemkwaliteit: regels voor hergebruik van grond en baggerspecie vanaf juli 2008. Dit besluit is consistent met het Bouwstoffenbesluit en geeft meer ruimte voor lokaal maatwerk voor het toepassen van grond (gebiedspecifiek beleid).

Beheersgebied: onder het beheersgebied wordt het gebied verstaan waarvoor de BKK geldig is. Dit kan de gemeentegrens zijn, maar in ons geval de regio (9 gemeenten). Het beheersgebied kan worden uitgebreid door het accepteren van kaarten van andere gemeenten/regio's. Relevant zou de wederzijdse acceptatie van de BKK van de gemeente Ooststellingwerf zijn voor uitbereiding van het herkomst-/toepassingsgebied voor vrijkomende grond in westelijke richting.

Toetsingswaarden: In de tekst wordt gesproken over de bodemkwaliteiten Landbouw/natuur (ook wel AW2000), Wonen en industrie. De term Industrie wekt de indruk dat het hier gaat om behoorlijk verontreinigde grond. Dit is echter niet het geval. De toetsingswaarden liggen op tussen licht verhoogd tot maximaal interventiewaarden uit de Wet Bodembescherming (voor zware metalen maximaal interventiewaarden, voor organische stoffen licht verhoogd). In geen van de situaties wordt sterk verontreinigde grond toegepast.